

KADINLAR ÜZERİNDEN DİNDE YAPILAN TAHRİFAT

Belki şunu diyebiliriz, mevcut kaynaklar arasında en sağlıklı olanı, Buhari ve Müslim'dir. Fakat bunlar da hatadan salim değillerdir. Bunu bilmeliyiz. Ölçüyü Kur'an ve sahih Sünnet bağlamında değerlendirmek zorundayız.

İslamî Kaynaklar ve Nureddin Yıldız:

28. Mart Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle olsun, değişik zamanlardaki konuşmalarıyla olsun, Nurettin Yıldız hocanın bu bağlamdaki konuşmalar hep tartışmalara yol açmıştır. Örneğin "yatak, yorgan ve battaniye türü cinsel dürtüleri rahatsız eden yapıda olmaması", "Asansörde Halvetin olabileceği" meselesi ve buna benzer nice konuşmaları, hep tartışmalara neden olmuştur.

Özellikle **28 Mart Dünya Kadınlar Günü** dolayısıyla "Asansörde halvet" konusunda Sayın Cumhurbaşkanı da bu konuşmaya karşı büyük tepki göstermiş, Diyanet İşleri Başkanlığı olsun, İlahiyat Fakültelerindeki konu ile ilgili uzmanları olsun göreve çağırıştır.

Biz burada bu konuşmaların detaylarına girecek değiliz. Ancak şu kadar söylemeliyiz ki, özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın sert tepkilerinden ötürü, kimi ilahiyatçılar ya da ilahiyatçı geçinenler tarafından Nurettin Yıldız'ı, savunma bahanesiyle güya dini müdafaa refleksiyle harekete geçmişler, destek kampanyaları açmışlardı. Oysa bu ilahiyatçıların aklına, işin kaynağına inmek gibi bir dertleri yoktu. Amaçları üzüm yemek değil, bağcıyı dövmekti.

İşte bu yazımızda biz, şu veya bu şahsı savunma adına değil, konunun esasına inilmesi açısından sadece konu ile ilgili olarak kaynaklardan örnekler vereceğiz. Dolayısıyla yapılan yalan yanlış konuşmalar sebebiyle o konuşmaları yapanlara karşı değil, onları besleyen

kaynaklara inilmesi, bunlar üzerinde durulması gereğine inanmaktayız.

Çünkü kimilerinin başlarını kuma gömerek, eldeki mevcut İslamî kaynaklarda yer alan rivayetleri sahih kabul edip bu rivayetleri dayanak göstererek, hiçbir araştırma ve inceleme yapmaksızın ulu orta konuşmaya kalkışıyor olmalarıdır. Dayanak olarak gösterdikleri kaynaklar, sahih-sakim tüm kaynaklardan herhangi birisi olabilir. Oysaki bu kaynaklardan sahih olarak kabul edilenlerin bile Kur'an-ı Kerim ile ne denli çelişir kaynaklar olduğu gerçeği ortadadır. Sahih olarak ileri sürülen kaynaklarda Kur'an ile çelişen mevzu, asılsız rivayetler olduğu/olacağı gibi, zayıf kaynaklar olarak gösterilen kimi kaynaklarda da yer alan kimi bilgiler, diğerlerinden çok daha sahih olabilir. O halde şu veya bu kaynağı Kur'an-i Kerim dışında, sahih kabul etmek, hatta Kur'an derecesinde göstermek en büyük yanlıdır. Biz, burada bu meseleyi uzun uzadıya ele alacak değiliz. Sadece bazı örnekler vermek suretiyle, o kaynakların güvenilirliğinin ne kadar doğru olup olmayacağı üzerinde olacaktır. Dolayısıyla bu tür konuşmaları gündeme getirenleri değil, onların beslendikleri kaynakları ele almak, görev alanı bu olan uzmanların, ilahiyatçıların ve Diyanet İşleri Başkanlığının bu konular üzerinde yoğunlaşmaları, bu nokta üzerinde durmaları gerektiği kanaatindeyiz.

Bir diğer nokta, Camilerde, Kur'an Kurslarında ve dini bilgi veren kurumlarda hizmet veren kişiler, hatta kimi zaman müftü ve vaizlerimiz de olmak üzere göreve gelmelerinden sonra artık kendilerini yeterli konumda

görüyor olmalılar ki istedikleri gibi her konu hakkında fikir beyan etme hakkını da kendilerinde görmektedirler. Kendilerini yetiştirme ve geliştirme gibi hiçbir dert ve kaygıları olmadığından olmalıdır ki, sıradan herhangi bir kitaptan aldıkları yanlış-doğru neyi bulabiliyorlarsa, o bilgilerin tümünü doğru kabul ederek, herhangi bir süzgeçten geçirmeksizin aktarıyorlar. Böylece bu Müslüman halkın inancıyla adeta alay edercesine konuşmalar yapıyor, makaleler yazıyor ve kitaplar yayınlıyorlar. İşte bu konulara ilişkin olarak mümkün olduğunca bazı örnekler sunmaya çalışacağım. Şöyle ki:

1- Kadının kocasına itirazsız itaati konusundaki şu rivayete bir bakalım. Rivayette şöyle denmektedir:

Enes b. Malik'ten rivayete göre Resulüallah (s) şöyle buyurmuş: *"Bir insanın bir başka insana secde etmesi doğru değildir. Eğer bir kimsenin bir başkasına secde etmesi uygun görülseydi, kocanın hanımı üzerindeki hakkının önemi sebebiyle, kadının eşine secde etmesini emrederdim. (Varlığım elinde olan Allah adına yemin olsun ki) kocanın ta ayaklarından itibaren başına dek içinden irin ve sarı su akan bir yarası olsa, sonra da eşi, onu karşılayıp diliyle yalasa, yine de kocasının hakkını eda edemez."*¹

1 Bu rivayet Ahmed b. Hanbel'in Müsned adlı eserinde geçmektedir. Bu eser üzerinde çalışma yapan Şuayb el-Annaut, hadiste yer alan, "Varlığım elinde olan Allah'a yemin olsun ki" ibaresinin dışında yer alan ifadeler sahih ligayrihidir." diyor. Burada sadece yemin içeren parantez içindeki cümlelerin sahih olmadığını söylemektedir. Sahih ligayrihi demek, doğru olan sahih olan bir rivayet değil, fakat destekleyen farklı yollardan ötürü sahih kabul edilen demektir. Bu, bir başka ifade ile Hasen lizatıhi olan bir hadis, demektir. Çünkü benzer farklı bir rivayet varsa veya bu rivayetten daha kuvvetli olan bir rivayet varsa, ona Sahih ligayrihi veya Hasen lizatıhi adı verilir.

Bu rivayeti yapan Bezzar diyor ki, bu hadisin isnadında yer alan rical yani raviler, Sahihin yani Buhari'nin kendisinden hadis aldığı ravilerdir. Bezzar'ın söz konusu ettiği bu hadis, Ebu Said Hudri'den rivayetle geliyor. Ebu Said'in merfu olarak rivayet ettiği bu hadise göre Nebi (s) buyurmuş ki:

*"Kocanın hanımı üzerindeki hakkı, eğer kocasının bedeninde herhangi bir yara olsa, kadın onu diliyle yalasa veya iki burun deliğinden kokmuş sarı su veya kan gelse, sonra da hanımı onu yudumlasa, yine de onun hakkını eda edemez."*²

Ebu Hureyre tarafından rivayet olunan benzer bir rivayette de şöyle denilmektedir: *"Eğer, bir kimsenin bir başka kimseye secde etmesini emir buyursaydım. Kesinlikle kadının kocasına secde etmesini emrederdim."*³

2 Bezzar bunun bir benzerini de Ebu Hureyre'den rivayet ediyor. Keza Muaz kıssasında geçtiği gibi -ki ileride gelecek-, Bezzar yine aynı konuda içinde Sahihin ricalinin yer aldığı hadisi de tahrir etmiştir. Aynı konuyu dile getiren sözkonusu hadisi, Yine Bezzar ve Taberani farklı bir isnad ile tahrir etmişlerdir.

Bu ve benzeri birçok rivayet bulunmaktadır. Örneğin Şevkani Neylu'l-Evtar adlı eserinde, 2816'dan itibaren 2819'a kadar dört hadis rivayet etmektedir. Hemen hepsinde içerik aynıdır. 2817 numaralı hadis için bak: Ahmed, Müsned, 3/159. Hadis: 12614/12641. Bu hadiste yer alan ifadeye göre, Ensar'dan birisinin bir devesi vardır ve fakat kendisine yük yüklenmesine fırsat vermemekte, hatta saldırgan kuduz hayvan gibi saldırıya geçtiği, bu durum, Resulüallah'a (s) haber verilir. Resulüallah (s) sahabeyle birlikte devenin bulunduğu yere gittiklerinde, sahabe, Resulüallah'ı uyarır ve devenin kendisine saldırabileceğine dikkat çekilir. Ancak durum tam tersi olur. Deve, Resulüallah'ın (s) yanına yaklaşır ve ona secde eder. Bu durumu gören sahabe, "Ey Allah'ın Resulü! Bu, akılsız bir hayvandır ve sana secde ediyor. O halde biz, akıllı varlıklar olduğumuza göre, bizim sana secde etmemiz daha yerinde bir davranış olur" derler. İşte yukarıda yazımız içerisinde verdiğimiz hadis metni bu ifadeden sonra gelmektedir.

3 Tirmizi, Rada/Süt emme Kitabı, h: 1159. Bap: 10. Kocanın hanımı üzerindeki hakkı bahsi. Tirmizi'de konu hakkında ayrıca Muaz b. Cebel, Süraka b. Malik b. Cu'şum, Aişe, İbn Abbas, Abdullah b. Ebi Evfa, Talk b. Ali, Enes ve İbn Ömer gibi zatahar tarafından da rivayetlerin olduğu belirtilmiştir. Rivayet için bak: Şevkani, Neylu'l-Evtar, h:2816/8, Velime

Ancak bu rivayetlerin hiçbiri Buhari ile Müslim'de yer almamaktadırlar. Yalnız belirttiğimiz gibi, Sünenlerde, Bezzar, Heysemi, Taberani ve benzeri muhaddislerin eserlerinde yer almaktadırlar. Hadisler genelde birbirini takviye eder mahiyettedirler. Farklı ve yaklaşık ifadelerle, ufak-tefek birtakım farklılıklarla rivayet olunmuşlardır.

Şuayb Arnaut, belirttiğimiz gibi hadisin sahih ligayrihi olduğunu belirtmiştir. Bu rivayetin Ebu Davud'da geçen şekli şöyledir: "Kays b. Sa'd rivayet ediyor ve diyor ki; Hiyre'ye gitmişim. Orada Hiyre halkının liderlerine secde ettiklerini gördüm. Bunun üzerine kendi kendime: "Allah'ın Resulü (s), kendisine secde olunmaya daha layıktır" diye düşündüm. Sonra döndüğümde Nebimize (s) gittim ve kendisine: "Ben, Hiyre'ye gittim. Hiyre halkının liderlerine secde ettiklerini gördüm. Ey Allah'ın Resulü! Bizim sana secde etmemize sen, daha layıksın" dedim. Bunun üzerine Resulullah (s): "Varsayalım ki sen, benim kabrime uğradın, şimdi sen benim kabrime secde eder misin?" diye sordu. Ben de: "Hayır" dedim. Bu defa Resulullah: "Sakin böyle bir davranışın içine girmeyin, böyle bir yanlış yapmayın! Eğer ben, birine, bir başkasına secde etmesi için emir verseydim, yüce Allah'ın, kocaların eşleri üzerinde koyduğu haklar sebebiyle, o hakları göz önünde bulundurarak kadınların kocalarına secde etmelerini emrederdim" buyurmuştur.

Elbani bu hadis hakkında diyor ki: "hadiste yer alan kabirle ilgili cümle" dışında gelen kısım sahihtir. Ancak kabirle ilgili cümle sahih değildir.

Münziri de diyor ki: "Bu hadisin isnadında Kadı Şerik b. Abdullah vardır. Bu ravi hakkında, birçok hadis âlimleri iyi şeyler söylemiş değillerdir."

bahsi, 2/1376. İbn Mace de, Nikâh bahsinde, 1853 numara ile b hadise yer vermiştir. Beyhaki de Sünen adlı eserinde bu rivayete yer vermiştir. Zaten Şevkani, ilgili eserinde (2816-1819/8-11) bu manada dört hadis rivayetine yer vermiştir. Hemen hepsi de aynı konuya ilişkin bazı ufak farklılıklarla rivayet etmişlerdir. Aynı rivayet, Ebu Davud'da Nikâh bölümünde, aynı konuda birtakım farklılıklarla (2140) numara ile rivayet edilmiştir. Elbani, sözkonusu rivayetin sahih olduğunu belirtirken, Münziri ise, rivayet içerisinde yer alan ravi Kadı Şerik b. Abdullah sebebiyle sorunlu olduğunu, Çünkü Kadı Şerik hakkında birçok ilim erbabınca tenkitler olduğuna dikkat çekilmiştir. Heysemi de Mecmauzzeva'id adlı eserinde, 4/406-408 sayfalarında 7649 numaralı hadisten itibaren 7656 numaralı hadis dâhil, hep aynı konuyu içeren sekiz rivayete yer vermiştir. Ayrıca bu rivayetler yine farklı kaynaklarda da yer almaktadır.

Bu rivayetin İbn Mace'de yer alan farklı bölümü de şöyledir: "...Eğer bir adam, hanımına kendisini kızıl renkteki dağdan siyah renkteki bir dağa, siyah renkteki dağdan da kızıl renkteki dağa (tepeye) götürüp getirmesini, taşımasını emretse, o kadının görevi, onu, oraya götürüp getirmesidir."

Elbani diyor ki "Bu hadisin birinci bölümü yani secde ile ilgili olan kısmı sahihtir, fakat ikinci bölümü yani dağlarla ilgili bölümü zayıftır. Bu nedenle bu hadis zayıf olan bir rivayettir."

Busri de şöyle diyor: "Bu hadisin ravileri arasında, rivayet konusunda zayıf bir ravi olan Ali b. Zeyd b. Ced'an bulunduğundan bu hadis zayıftır. Fakat hadisin başka yönlerden şahitleri bulunmaktadır."

Öte taraftan Muaz b. Cebel kıssası ile ilgili rivayet de özetle şöyledir; Kendisi Şam'a gitmiş, orada Yahudilerin din adamlarına ve âlimlerine, Hristiyanların da papazlara ve keşişlere secde ettiklerini görmüş, bunun neden ileri geldiğini sormuş, onlar da peygamberlere verilecek selamın böyle olduğunu söylemişler. O da Resulullah'a niyetini aktarınca, Resulullah buna izin vermez ve söz konusu kadının kocasına secde emri, yine burada da söz konusu edilir.

Burada birkaç örneğini verdiğimiz rivayetlerin kimisinde ravi olarak Süleyman b. Davud el-Yemani bulunmaktadır. Bu kişi hadis rivayetinde zayıf olan bir kimsedir. Kimisinde de farklı zayıf raviler yer almaktadır.

Esasen rivayetlerin tenkidinde raviler hakkında yapılan eleştirilerde, en çok şu ifade yer alır: "Bu raviler, aynı zamanda sahihin de, Buhari ve Müslim'in de ricâlidir, Buhari ile Müslim'in kendilerinden hadis rivayet ettiği kimselerdir" cümlesiyle çokça karşılaşırız. Oysa birinin ak dediğine, ötekisi çok rahatlıkla kara diyebilir. Birinin güvenilir olduğunu ileri sürdüğü ravi için, Buhari ya da Müslim, değil, diyebiliyor. Nitekim Ahmed b. Hanbel ve Yahya b. Main gibi otoritelerde de aynı durumu görebiliriz. Aslında burada yanlış kanaatimce şudur. Hiçbir kimse, Allah'ın Resulleri olmaları sıfatıyla kendilerini masum kıldıkları dışında masum gösterilemez, hiçbir kimse mutlak manada adil de değildir.

**Belki şunu diyebiliriz, mevcut kaynaklar arasında en sağlıklı-
lı olanı, Buhari ve Müslim'dir.
Fakat bunlar da hatadan salim
değillerdir.**

Hatta ilim adamları arasında birbirlerini tekfir edebilecek derecede aşırıya gidenler bile olmuştur. Bunlar tarihen sabittir. Belki şunu diyebiliriz, mevcut kaynaklar arasında en sağlıklı olanı, Buhari ve Müslim'dir. Fakat bunlar da hatadan salim değillerdir. Bunu bilmeliyiz. Ölçüyü Kur'an ve sahih Sünnet bağlamında değerlendirmek zorundayız.

"Bir kadının, kocasının yaralarını diliyle yalaması" türünden manaları içeren rivayetlere gelince, bu, bir defa akla aykırıdır. Kur'an'ın ruhuna aykırıdır. Bezzar, Taberani ve benzeri zatların eserlerinde yer verdiği bu rivayetlerin isnad zincirinde yer alan ricalin yani ravilerin, Buhari'nin kendilerinden hadis rivayet ettiği raviler olması, mutlaka o hadisin sahih olması için yeter delil değildir. Kur'an, iğrenç olan her şeyi habis olarak değerlendirirken ve habis olan bu şeyleri haram kılarken, Resulullah'ın (s), bu şekilde tiksinti içeren, iğrenç bir durumu yansıtan bir şey söylemesi, istemesi söz konusu olamaz. O, rivayetlerin sahih olduğu söylense de -ki, Sünenlerde ve Sahihayn'da bile yok-, mevzu olan, uydurma olan rivayetlerdir. Kur'an, leşi, kanı ve domuz etini yani iğrenç olan şeyleri haram kıldığını kesin olarak ifade etmektedir. Allah, size Tayyibat- helal ve temiz olan şeyleri helal, Habais-iğrenç olan şeyleri de haram kılmıştır, diye buyururken buna rağmen Allah Resulü, Kur'an'a muhalif olan hiçbir şeyi söyler mi?⁴

2- Ankara'da medfun bulunan Hacı Bayram velinin damadı ve aynı zamanda bir tarikatın da kurucusu olan Eşrefoğlu Rumi, **"Müzekkin-Nüfus"**⁵ adlı eserinde hadis diye şöyle bir rivayet aktarmaktadır. Eşrefoğlu, bu eserinde şu ifadeler yer veriyor:

4 Bkz. Bakara 2/173; Mâide 5/3; Arâf 7/157; Nahl 16/115.

5 Bu eserin Osmanlıca aslından tenkitli bir çevirisi, tarafımdan Ahmed Faruk Müstear adıyla yayımlanmıştır. Eserin mevcudu kalmamıştır.

"Allah'ın, rahmetinden uzaklaştırdığı lanetli şeytan diyor ki; yüce Allah, beni huzurundan kovunca, ben de Rabbim olan Allah'tan niyazda buldum, dedim ki; "Rabbim! Benim de senden bazı isteklerim var. Mademki sen, beni huzurundan kovdun, bu dileklerimi yerine getirmeni isterim." Yüce Allah da lanetli şeytana:

"Ey lanetli şeytan! Nedir istediğin?" diye sorar. O da: "Mademki beni huzurundan kovdun, ben de senin kullarını yoldan çıkartmak için senden asker isterim, bana asker lazım, bana güç gerekli" der. Yüce Allah da lanetli şeytana: "Sokaklarda gezip dolaşan şu kadınları, senin askerlerin kıldım" buyurur.

Dikkat edilirse yüce Allah'tan gelmiş gibi kesin bir ifade ile yukarıdaki cümleleri okudunuz. Bir bakıma, Hadis usulü kaynaklarında yer alan "Kudsi Hadis formunda ifadelere yer verilmiştir. Bu, hem Allah'a iftira-dır ve hem de Allah'ın kulları arasında gözetmediği bir ayırımı, yazar Allah adına söyleyerek böyle bir cinayet işliyor. Bu türden bir eser de, din adına İslam toplumu-na, özellikle tarikat çevrelerinde tavsiye ediliyor. Bu, gerçekten büyük bir cinayettir. Eşrefoğlu yine Allah adına söze devam ediyor:

Bu defa şeytan diyor ki, tekrar Rabbime dedim ki: "Rabbim! Bana kalacak yer de gereklidir." Yüce Allah da: "Git, hamamlarla fasıklık yuvaları da senin kalacağın yerlerin olsun" buyurur. Yine şeytan devamla: "Rabbim! Bana öyle bir yer ver ki, benim ailem, yardımcılarım, oralarda toplansınlar, yalan üretsinsinler, oyun ve eğlenceye dalsınlar, gıybetle bulunsunlar, malayani sözler yani kendilerini ilgilendirmeyen sözleri konuşsunlar, üretsinsinler. Kısaca neler ve ne türden kötülükler yapacaklarsa ve ne gibi planları varsa hepsini oralarda yapıp etsinler" diye istekte bulunur.

Yüce Allah da ona: "O halde Pazar yerlerine, ticaret merkezlerine git, oralar senin ailenin ve avenelerinin, yardımcılarının toplantı yerleri olsun" buyurur.

Evet, bu satırlar hakkında daha fazla herhangi bir değerlendirme yapma gereğini duymuyorum. Değerlendirmeyi değerli okurlarıma bırakıyorum.

Eşrefoğlu devam ediyor: **"İşte bunun içindir ki salih kim-**

seler dedikodu yerleri olan, boş sözlerin konuşulduğu, gıybetin yaygın olduğu bu yerlere gidip oturmazlardı. Eğer bir ihtiyaçları olursa çok acil bir şekilde giderler ve orada ihtiyaçlarını sağladıktan sonra fazla eğlenmeden hemen geri dönerlerdi."

Örnek olması açısından yine bu eserden mevzu/uydurma bir rivayet daha verelim. Güya Resulullah (s) şöyle buyurmuş: *"Kadınlarınıza loğusa döneminde hurma yedirin. Çünkü loğusa dönemindeki herhangi bir kadın gıda olarak hurma alır yerse, bu kadının doğuracağı çocuğu uysal olarak dünyaya gelir. Zira Meryem, oğlu İsa'yı doğuracağı sırada onun yiyeceği hurmadan ibaret idi. Eğer Allah katında hurmadan daha değerli bir şey olsaydı, Allah onu, ona yedirirdi."*

Görüldüğü gibi ilgili eserde hadis diye aktarılan bu rivayet de asılsızdır, uydurmadır. Zaten mevzu olduğu sözün gelişinden anlaşılmaktadır. *"Hurmadan daha üstün bir gıda maddesi olamaz"*, demek ne kadar yanlış ise bu, *"gebeliği döneminde hurma yiyen bir kadının çocuğu uysal olur"* anlamına da gelmez.

Şimdi yukarıda rivayetlerin yer aldıkları kaynaklardan bazılarına yer verdik. Bu arada "Eşrefoğlu Rûmi'nin söz konusu eserinden bir örnek sunduk. Bu eserlerden yararlanılan ve konu hakkında başka kaynaklar tanımayan imamlardan, müezzinlerden, müftü ve vaizlerden, ilahiyatçılardan başka ne beklenebilir ki? Bunlar için belki kadın bir insan bile değildir.

Bakın bir başka örnek vereyim. Bu örnek miraç gecesiyle ilgilidir. İstanbul'un selatin camilerinden birinde bir Cuma günü, camide vaaz veren bir vaiz tarafından dile getirilmiştir. Olay şöyle geçmiştir:

3- 15. 5. 2015 tarihinde Cuma günü, vaktin yaklaşması nedeniyle Beyazıt Camiinde Cuma namazını kılıp öyle gideceğim yere gideyim diyerek, tadilat dolayısıyla çadırlardan oluşan barakalardan birine girdim. Vaiz efendi Miraç gecesinden konuşuyordu. Ancak kendisi barakanın farklı bir bölümünde olması hasebiyle kendisini göremiyorduk, sadece hoparlörden sesini duyabiliyorduk.

Vaiz efendi Miraç hakkında konuşurken, Resulullah'ın (s) miraç gecesinde yüce Allah ile görüşmeye gittiğinde, ayakkabılarını çıkarıp huzura öyle girmek iste-

diğini belirtir. Vaiz efendi devamla, "Oysa yüce Allah, Musa'ya (a): "Ey Musa! Şüphesiz ben, Evet, ben senin Rabbinim! Hemen pabuçlarını çıkar. Çünkü sen kutsal Tuva vadisinde sin!" diye buyurup ondan ayakkabılarını çıkarmasını istediği halde, Resulullah'a (s): "Ey Resulüm! Ayakkabılarını çıkarma da gel. Buralar senin ayakkabılarının tozu ile bereketlensin" buyurur, diye saçmalıklarını devam ettirdi.

Namazı müteakip Hemen Diyaneti aradım ve fakat ulaşamadım, İstanbul Müftülüğünü aradım, oraya da ulaşamadım. Nihayet Eski Eminönü yeni adıyla Fatih Müftülüğünü aradım. Böylece mail yoluyla şikâyetimi ilettim. Aradan birkaç gün geçtikten sonra Fatih/İstanbul Müftülüğünden aşağıdaki maili aldım:

İstanbul Fatih Müftülüğü <fatih@diyanet.gov.tr>
11:20

11.06.2015

15.05.2015 tarihli mailiniz.

Hocamıza söz konusu şikâyet mevzu sorulmuş. Hocamız da Ruhul-Beyan tefsirinde mevzuunun geçtiğini söylemiştir. Bununla birlikte hocamıza sahih kaynaklara müracaat etmesi hususunda tembihte bulunulmuştur.

Bilgilerinize... 11.06.2015

Biz bu bilgiyi Vaiz efendinin kaynak diye gösterdiği zatın, İsmail Hakkı Bursevi'nin tefsirinden tespit ederek aşağıya aldık. Bilgi, söz konusu tefsirin –tefsir denecekse eğer- ilgili bölümünden, Tâhâ suresinin, 12. Ayetinin tefsirinden tespit edip oradan alıntılanmak suretiyle ibareyi aynen aşağıya aldık. Burada Habib'e/Sevgiliye dendi ki:

"Arşın alanın yaygıları üzerinde ayakkabılarını çıkarmadan ilerle de gel ki buralar senin ayaklarındaki ayakkabılarının tozu ile şereflensin. Ey kâinatın seyyidi böylece Arşın nuru da sana ulaşmış olsun. Ya da böyle denmesi şundan ötürüdür; kralların huzurunda, huzura girdiklerinde, ayakkabıları çıkarmak yakışık almaz. Bunun böyle olması, Musevilik mertebesine nispetle böyledir. Yoksa Muhammed'in şanı açısından değil."⁶

⁶ وقيل للحبيب تقدم على بساط العرش بتعليق ليتشرف العرش بغير نعال قديمك ويصل نور العرش يا سيد الكونين إليك أو لأنه لا ينبغي لبس النعل بين يدي الملوك إذا دخلوا عليهم وهذا بالنسبة إلى المرتبة الموسوية دون الجاه المحمدي

4- İbn Abbas'tan rivayetle tahdis etti. Nebi (s) şöyle buyurmuş:

Allah Firavunu, suda boğma durumuna getirince, Firavun; "Doğrusu İsrail oğullarının inandığı ilahtan başka ilah olmadığına ben de iman ettim" dedi. (Yûnus 10/90) İşte Cebrail bunu aktarınca Resulü Allah'a: "Ey Muhammed! Ona Allah'ın rahmet ve merhameti ulaşacak endişesiyle benim denizin çamurundan alıp onun ağzına (iman etmesi için) nasıl çamurtıkadığı bir görmeliydin!"⁷

Tirmizi, bu hadisin **Hasen** bir hadis olduğunu söylerken, Elbani de bu hadisin **Sahih ligayrihi** olduğunu zikretmiştir.

5- **İbn Abbas'tan rivayete göre** Resulü Allah (s) şöyle buyurmuştur: "Cebrail (a), Firavunun (La İlahe İllallah) diyeceğinden ve bundan ötürü de Allah'ın kendisine rahmetiyle muamele edeceğinden korktuğu veya Allah'ın ona merhamet edeceğinden endişeye kapıldığı için Firavunun ağzına çamur tıkamaya girişmiştir."⁸

Tirmizi, bu hadis için: "**Bu, Hasen sahih bir hadistir, bu yönüyle de gariptir**" demiştir. Elbani de bu hadisin **isnad açısından sahih** olduğunu zikretmiştir.

6- Ebu Musa'dan rivayete göre, diyor ki, Resulü Allah (s) şöyle buyurdu: "Kıyamet günü geldiğinde, yüce Allah, her bir müslümana bir yahudi veya bir Hristiyan vererek (İşte bu, senin cehennem ateşinden kurtarmalığıdır)⁹ buyuracaktır.

7- Ebu Burde babası yoluyla Resulü Allah'tan rivayetle anlatıyor. Resulü Allah (s) demiş ki: "Kıyamet gününde birtakım müslümanlar dağlar misali günahlarla getirilirler. Allah, onların bu günahlarını onlar için mağfiret edecektir ve zannıma göre o müslümanların günahlarını Allah, yahudilerle hristiyanlara yükleyecektir."¹⁰

Ebu Ravh, diyor ki: "İfadedeki şüphe, nereden kaynaklanıyor?" bilemiyorum. Ebu Burde diyor ki, ben bunu Ömer b. Abdülaziz'e anlattım. Bunun üzerine bana: "Nebi'den (s) bu hadisi baban mı sana anlattı" diye sordu. Ben de "Evet" dedim" diyor.

8- Amr b. Meymun demiş ki: "Ben cahiliye döneminde bir dişi maymun gördüm. Etrafında maymunlar toplanmışlardı. Sözkonusu maymun zina yapmıştı. Maymunlar, onu recmettiler. Ben de onlara katılıp onu taşladım."¹¹

9- Ebu Hureyre diyor ki, Resulü Allah (s) şöyle buyurdu: "Eğer İsrail oğulları olmasaydı, et kokmazdı. Eğer Havva olmasaydı, kadın eşine, hiçbir zaman ihanet etmezdi."¹²

Bu ve benzeri rivayet örneklerini çoğaltabiliriz. Ancak sadece bu örneklerle yetinmek istedik. Bu örnekleri almamızın sebebi kaynakları da belirtilen ve kimi değerlendirmelerde sahih oldukları belirtilen rivayetlerin ne dereceye kadar sahih olup olmadıkları şüphelidir.

Azılı kâfir Firavun ile ilgili rivayette, Cebrail'in Cenabı Hakka rağmen davranması, ne ile izah edilebilir? Rivayetin Resulü Allah'a (s) ait olmadığı zaten ifadelerden anlaşılmaktadır. Yüce Allah, hiçbir kuluna haksızlık etmeyeceğine göre, hangi ölçüye dayanarak durumu ve günahları ne olursa olsun, onları cehenneme atmamak için, yahudi ve hristiyanlardan kurtarmalık veriyor? Bu, İslam'ın hangi ölçüsüyle bağdaşır? Zina eden maymunun recmi rivayeti neye dayanmaktadır? Sıhhat derecesi nedir? İşte bütün bunlar üzerinde her müslümanın/müminin iyice düşünmesi gerekir. Rivayetin (A) ve (B) kaynaklarında yer almasının hiçbir önemi yoktur. Kur'an gerçeği ve sahih Sünnet bağlamında bunların mutlaka değerlendirilmesi gerekir. İşin aslına inmeyip sadece okuduğu kaynaktan aldığı rivayeti, kaynağın adı ve sıhhat derecesi ne olursa olsun, Kur'an dışındaki tüm kaynaklardaki rivayetler dik-katle ele alınmalı ve değerlendirilmelidir.

O halde bu eserlere göre hareket ederek çıkıp konuşanları tenkit yerine, eserlerin mutlaka yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmesi üzerinde durulması gerekir. Diyanetin, İlahiyat hocalarının, özellikle alanında uzman olan ve fakat bir art niyete sahip olmalarının bu işe Allah rızası için eğilmeleri gerekir.

Bir sonraki yazıda buluşmak umuduyla Allah'a emanet olun.

7 Tirmizi, Tefsir, Yûnus suresi, h: 3107

8 Tirmizi, Tefsir, Yûnus suresi, h: 3108

9 Müslim, Tevbe, h:2767/49

10 Müslim, Tevbe, h:2767/51

11 Hadis Buhari'de, 3849 numara ile Ensar'ın Menkıbeleri bölümünde, Bap:27'de Kasame bahsinde geçmektedir. İsmaili de bunu farklı bir şekilde İsa b. Hattan'dan, o da Amr'dan olmak üzere uzun bir şekilde rivayet etmiştir. Farklı bir rivayet de 14 numaralı hadistir. Buhari, Menakıbu'l-Ensar, bap:17, h:3849/331

12 Bu hadis, el-Cem'u Beyna's-Sahihayn (Buhari ve Müslim), 3/155'te 2454 numara ile yer almaktadır. Bak: Buhari, Ehadisu'l-Enbiya, h:3330 ve 3399; Müslim, 1470